ඒ අමා නිවන් සුව බොහෝ දුර නොවේ

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

බුද්ධා ධම්මං සංඝං නමස්සාමි!

"හිතෝ පරං සක්කච්චං ධම්මෝ වෝදපෝති"

ශ්රද්ධාවන්ත පින්වතුනි,

අද දෙදහස් විසිතුන අවුරුද්දෙ පළවෙනිම පෝය. ඔය ඇත්තො බොහොම සාදරයෙන් පිළිගන්නවා සිල් සමාදන් වෙන්න පැමිණීම ගැන. ව් යවහාරික හැටියට තියන මේ අවුරුද්ද දැන් ආරම්භ වෙලා තියනවා. ඒ කාලය ඒ විදියට ගලාගෙන යනවා. ඒත් එක්කම අපේ ජීවිතයත් ඒකට සාපේක්ෂව, එන එන විදියට මුහුණ දෙමින් ගලාගෙන යනව. ඉතින් ඔය අතරේ බුදුරජාණන් වහන්සේ අපිට කියල දෙන මේ ධර්මය අපි ගලපා ගන්න උත්සාහ කරනවා. උත්සුක වෙනවා අපේ ජීවිතය තව ටිකක් සංතෝසදායක කරගන්නට.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන ඒ උත්තමයාගේ දහම තුල තියන හරිම ලස්සනම ස්වභාවය තමයි, උන් වහන්සේ අපිට අර අනිත් ආගම්වල වගේ, මේ තියන දේ හැර වෙනත් දෙයක් බලාපොරොත්තු වෙන්න හෝ වෙනත් දෙයක් ප්රාර්ථනා කරන්න, වෙනත් දෙයක් පතන්න අපි යොමු කරන්නෙ නැහැ.

ඒ වෙනුවට උන් වහන්සේ අපිව යොමු කරන, අපිට කියල දෙන මාර්ගය තමයි තම තමන්ගේ සතුට, තම තමන්ගේ සැනසීම, නිවන, තමන්ගෙන් බාහිරව තියන දෙයක් නෙවෙයි, ඒක තියෙන්නෙ තමන් ළඟමයි තමන් තුලමයි කියන පණිවිඩයයි, බුදුරජාණන් වහන්සේ හැමදාම නිතර නිතරම අපිට කියල දෙන්නෙ. උන් වහන්සේගේ ඔය කියන න්යාය, ඔය කියන මූලධර්මය, ඒ දේශනා කරල තියන ධර්මස්කන්ධය අරගෙන බැලුවොත් හැම තැනකම මනාව පිළිඹිබු වෙයි.

සරල උදාහරණයක් ගත්තොතින්, සීලය කියල ඒ සීලයෙන් කියල දෙන්නෙ ඇත්තටම තමන් මේ මොහොත තුල ප්රාණඝාතයක් කරනවද? තමන් මේ මොහොත තුල සොරකමක් කරනවද? තමන් මේ මොහොත තුල වැරදි ජීවිතයක් ගෙවනවද?තමන් මේ මොහොත තුල වැරදි වචනයක් කියනවද? ආදී වශයෙන් තමන් ළඟට එන්නටයි අපිට උගන්වන්නෙ සීලය තුලින්.

ඊළඟට භාවනාව ගැන කියල දෙනකොට භාවනාවෙදිත් ප්රකට වෙන්නෙ ඔය කියන සත්යයමයි. ඔයිට වඩා ටිකක් ගැඹුරට යන්න පුළුවනි, සමහරක් විට ඔය හා සමාන වෙන්නටත් පුළුවනි. තමන්ට මේ මොහොත තුල ඇහෙන්නෙ මොනවද? තමන්ට මේ මොහොත තුල දැනෙන්නෙ මොනවද? තමන්ට මේ මොහොත තුල තියෙන්නෙ? මොනවද විඳින්නෙ? විඳගන්නෙ මොනවද? අන්න ඒ ටික ගැන තේරුම් ගන්නටයි සතිපට්ඨානය ඔස්සේ අපිට කියල දෙන්නෙ.

ඊට පරිබාහිරව ඊළඟට කියල දෙන න්යායක් තමා අපේ හිත වැඩිමනක් ක්රියාත්මක වෙන පැත්තක් තියනව නම්, ප්රමාණය ඉක්මවා ගිහිල්ල වගේ ඒ ප්රමාණය ඉක්මවා ගිහිල්ලා ක්රියාත්මක වෙන ස්වභාවය අඩු කරගන්නට, ඊට වඩා ප්රතිවිරුද්ධ පැත්තක් බුදුරජාණන් වහන්සේ අපිට මෙනෙහි කරන්න කියලා ආරාධනා කරනවා. ඒක කරන්න කියන්නෙත් මේ මොහොත තුල තමන්ට වැඩිපුරම තියන දේ මේකයි නම්, ඒ දේ පාලනය කරගන්න බැරි නම්, එහෙම නම් මෙහෙම දෙයක් කරන්න කියලයි උගන්වන්නෙ.

ඒකයි ද්වේශ සිතුවිලි වැඩිමනක් එනව නම්, ඒව තමන්ට පාලනය කරගන්න බැරි වෙන පරාසයක තියනව නම්, මෛත්රීමය සිතුවිලි හිතන්න කියල කියල දෙන්නෙ. කාම සහිත සංඥා, කාමයට ඇලිච්ච ලොල් වෙච්ච සිතුවිලි වැඩිමනක් මතු වෙනවා නම්, මෙනෙහි කරන්න කියල කියනවා ඒ කාමයට මතු වෙන හෝ ඒ ලොල් වෙන අදහස්වලට යන විදිහේ අසුභ කාරණා මොනවද? කියල. අපි දැක්කේ ඒ කාම සහගත කාරණාවේ හෝ ඒ සිතුවිල්ලේ හෝ ඒ කාරණාවේ හෝ ඒ සිද්ධියේ කාමය ඉස්මතු වෙන කාරණා විතරක් වුනාට, බුදුරජාණන් වහන්සේ අපේ අවධානය යොමු කරන්න කියල උගන්වනවා අපි නොදැකපු තවත් පැත්තක් ඒක තුල තියනවා නේද? කියල.

මේකත් කරන්න කියල කියන්නෙ මේ මොහොතෙමයි.

ඔය ආදී වශයෙන් මේ සද්ධර්මය ගලාගෙන යන ඒ හැම කාරණාවකම අපිට කියල දෙන්නේ තමන් ළඟට එන්න. තමන් එක්ක ජීවත් වෙන්න. තමන් එක්ක සැරිසරන්න.

තමන් එක්ක ජීවත් වෙනවා කියන එක, තමන් එක්ක සැරිසරනවා කියන එක, තමන් යා වෙලා, හා වෙලා, එකතු වෙලා, සැරිසරනවා හෝ ජීවත් වෙනවා කියන එක, තථාගතයන් වහන්සේගේ වචනයකින්ම කියනවා,

"තමන්ට තමන් දූපතක් කරගන්නවා" කියල.

"තමන්ට තමන් ආලෝකයක් කරගන්නවා" කියල කියනව.

ඔන්න ඔතනයි පින්වතුනි, අන්ය ආගම් සහ බුද්ධ දර්ශණය තුල තියන පැහැදිලි වෙනස පේන්න තියෙන්නේ. අන්ය ආගම්වල තමන්ගේ පිළිසරණ තමන්ට බාහිර කෙනෙක්, තමන්ගෙන් බාහිර කෙනෙක් වෙනවා අනිවාර්යයෙන්ම. තමන්ට තියන ආලෝකය, තමන්ට තියන රැකවරණය, තමන්ගේ ජීවිතේ ඉදිරියට ගෙනියන්න තියන නියමිත දිශාව කියල දෙන දේත්, තමන් හැර බාහිර කෙනෙක් වෙනවා.

එතකොට එවන් වූ චරිතයක් නිරන්තරයෙන්ම සකස් වෙන්නේ, එයාගෙ හිත සකස් කරගන්නේ තණ්හාවකිනුයි. හේතුව, තමන් ළඟ තියන එයා දෙයින් සංතෝස වෙන්න දන්නෙ නැති හින්ද වගේම, තමන් කොච්චර දක්ෂතාවයක් තියන කෙනෙක්ද කියන එක තමන්ට හඳුනාගන්න හෝ ඒක අනුමත කරන්න ඒගොල්ලො මනාප නෑ. ඒ තමන් ළඟ තියන දක්ෂතාවය හෝ ඒ තමන් ළඟ තියන ඒ ඉස්මතුවීම, අන්යාගම්වල ඇත්තො තේරුම් ගන්නෙ, තීරණය කරන්නෙ ඒක බාහිර කෙනෙක් විසින් ලබා දුන්නු දෙයක් කියල.

නමුත් බුද්ධ දර්ශනය තුල කියල දෙන ඒ දහමේ, ඒ දේශනාවේ, අපිට උගන්වන්නේ තමන් කාලාන්තරයක් තිස්සේ මහන්සි වෙලා, උත්සාහවන්ත වෙලා ඇති කරගත්ත ගුණාංගයි තමන් ළඟ තියෙන්නේ කියල. ඒකට අපි බොහෝම කාලයක් මහන්සි වෙලා තියනවා. බොහෝම කාලයක් උත්සාහ කරල තියනවා. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, ඔය ඇත්තොත් මමත් අද මේ ඉන්න තැනට එන්න සංසාරේ අවුරුදු ලක්ෂ ගාණක්, කෝටි ගාණක්, කල්ප ගාණක් මහන්සි වෙලා තියනවයි කියල.

අන්ය ආගම් එක්ක සලකනකොට ඒ ඇත්තො පුනරුප්පත්තිය කියන දේ, නැවත උපදිනවා කියන එක බොහෝ විට විශ්වාස කරන්නෙ නැහැ. විශ්වාස කරන්න පුළුවන්, දෙවියන් අතරට යනවා කියන එක නම්. බුද්ධ ශාසනය තුල කියල දෙන්නේ, තමන් මේ ජීවිතේ ගත කරනකොට, තමන්ගෙ හිතේ දෙවියෙක් වැඩ ඉන්නෙ නැත්නම්, තමන්ගේ සිතුවිල්ලේ දෙවියන්ගේ හා සමාන විදිහේ අදහස් නැතිනම්, දෙවියන්ගේ හා සමාන විදිහේ වචන නැති නම්, ක්රියාකාරීත්වයන් නැති නම්, එවන් වූ ජීවිතයක් ගෙවන්නෙ නැති නම්, මරණයෙන් මත්තේ දෙවියෙක් වෙන්නේ කොහොමද? කියන ප්රශ්නාර්ථයයි තථාගතයන් වහන්සේ අහන්නෙ.

ඒක හින්දයි පින්වතුනි, බුද්ධ ශාසනය මේ සංසාර ගමන එක්කො නතර කරන්න එක්කො ගෙනියන්න තෝතැන්නක් වෙන්නෙ. බුද්ධ දර්ශනයෙන් විතරයි අපිට කියල දෙන්නෙ, මනුෂ්යයෙක් කියන්නෙ මෙන්න මෙහෙම කෙනෙක්. මනුෂ්යයෙක් වෙන්නෙ මෙන්න මෙහෙමයි. දෙවි කෙනෙක් කියන්නෙ මෙන්න මෙහෙම කෙනෙක් දෙවියෙක් වෙන්නෙ මෙහෙමයි. ඒ දේවත්වයෙහි ලා තියන හිතට එහා ගිය හිතක් තියන කෙනෙක් වෙන්නෙ මෙන්න මෙහෙමයි, ඒ කෙනාගෙ ස්වාභාවය මෙන්න මෙහෙමයි. තිරිසන් සතුන් කියල කියන්නෙ මෙන්න මෙහෙම අය. එහෙම අය වෙන්නෙ මෙන්න

මෙහෙමයි. අපාගත වෙච්ච නිරිසතුන් කියල කියන්නෙ මෙන්න මෙහෙම අය, එහෙම වෙන්නෙ මෙන්න මෙහෙමයි කියල උගන්වන්නෙ බුද්ධ ශාසනේදි විතරයි.

අන්න ඒකයි අපි ලබාපු භාග්යය. අපි ලබාපු වාසනාව. අපේ පුණ්ය විපාකය. අපේ පින් ඵල දීම.

ශාස්තෘවරයාණන් වහන්සේ හැටියට තමන් වහන්සේ තුල තිබිච්ච ඒ ගුණ සමුදාය දියුණු කරගෙන, වෙන කිසීම කිසි ගුරු උපදේශයක් රහිතව, ධර්මය අවබෝධ කරපු ඒ උත්තමයාණන් වහන්සේ, එහෙම නැතිනම් ඒ උදාහරණය සරණ යන්නට අපිට අවස්ථාවක් සැලසීම මහා වාසනාවක්. උන් වහන්සේගේ ජීවිතේ ඒ තියන හැම කාරණාවකින්ම අපිට කියල දෙන්නේ මේ කටයුත්ත තමන්ගෙ ඒක කරගන්න කියලයි.

අපේ ජීවිතේ පින්වතුනි, බොහෝ වෙලාවල්වලට තමන් එක්ක ජීවත් වෙනව හරිම අඩුයි. අපි අන් අයගේ වචන, අන් අයගේ ක් රියාකාරීත්වයන්, අන් අයගේ සිතුවිලි, අන් අයගේ ජීවිත පැවැත්ම, අනික් අයගේ වටිනාකම් හෝ අනික් අයගේ වැරදි ආදී දේවල් ගැන විමසන්න, තර්ක කරන්න, කතාබහ කරන්න, හිතන්න, යොදවන කාලය අතිමහත්. එදිනෙදා දවසක් ගත්තොත්, එහෙම බාහිර කෙනා ගැන හිතන, කාලය විමසන, හෝ හොයන කාලය සහ තමන් ගැන හිතන, සොයන, කාලය අතර පරතරය බැලුවොත් එහෙම සියයට එකකුත් නැති තරම් වෙන්න පුළුවන්.

වනවාසී සම්ප්රදායෙදි අපිට කියල දෙන ප්රධානම ඉගැන්වීම තමයි, සියයට අනූපහක් තමන් දිහා බලන්න. සියයට පහක් බාහිර දිහා බලන්න කියල.

සියයට අනූපහක් තමන් දිහා බලන්න, සියයට පහක් විතරක් බාහිර දිහා බලන්න කියන එකයි අපේ භාවනා ගුරුවරු අපිට කියල දෙන්නෙ.

ඒකට හේතුව තමා ලෝකයේ සිද්ධ වෙන්නෙ පින්වතුනි, ඕකට ප් රතිවිරුද්ධ පැත්ත. බාහිර දිහා බලනව සියයට අනූපහක්. තමන් දිහා බලන්නෙ සියයට පහකටත් අඩු ප්රමාණයක්. අන්න ඒකයි තියන සාමාන්ය වූ ස්වාභාවය. ඉතින් භාවනාවෙන් තමයි, අපිව ඔය කියන තමන්ගෙ දිහා බලනවා තමන්ට කිට්ටු කරනවා කියන එක පුරුදු කරවන්නෙ, හුරු කරවන්නෙ. අපේ ජීවිතේට ඒ කියන ක්රම පටිපාටිය මෙන්න මේකයි, ඒක සිද්ධ වෙන්නෙ මෙන්න මෙහෙමයි, කියන එක බුදුරජාණන් වහන්සේ අපිටම චුට්ට චුට්ට චුට්ට චුට්ට චුට්ට චුට්ට උගන්වන ක්රමේටයි කියන්නෙ භාවනාව කියල, විශේෂයෙන්ම සතිපට්ඨානය කියල.

අපි ඒ කියන සතිපට්ඨාන භාවනාවට, නැත්නම් මේ කියන භාවනාවට කිට්ටු වෙන්න වුනාම අපිත් එක්ක සමීප වෙන්න ගන්නවා. තථාගතයන් වහන්සේගේ දහම තුල තියන සුවිශේෂත්වය පින්වතුනි, උන් වහන්සේගේ දහමේදී උන් වහන්සේගේ දේශනාවේදී හෝ උන් වහන්සේගේ හැසිරීමේදී උන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ ජීවිතෙන් බැහැර කරපු කෙනෙක් නෑ. බැහැර කරපු දෙයක් නෑ. බැහැර කරපු අවස්ථාවක් නෑ, වචනයක් නෑ, හෝ සිතුවිල්ලකුත් නෑ. මේකෙ තේරුම අපි අර මේ දෙය විතරක් තියාගන්න ඕන, මේ දෙය මේ ඕන නැහැ, කියල හිතන අන්න ඒ ස්වාභාවය බුදු හාමුදුරුවො අපිට ඉඟි කරල කියල දෙනවා ඒකෙන් නිදහස් වෙන්න කියල. ඒව මනින, "හොඳයි හෝ නරකයි හෝ කියල ඒ විදියට හිතන, අන්න ඒ අදහස් දරන ස්වාභාවයෙන් බැහැර වෙන්න කියලයි බුදු හාමුදුරුවො කියල දෙන්නෙ. ඒ අදහස්වලින් බැහැර වෙන්න කියල දෙන ඒ දේශනාව, අපේ ජීවිතය තුල ක්රියාත්මක කරන විදිහයි උගන්වන්නේ භාවනාව තුලින්.

සරල උදාහරණයකින් කිවුවොත් එහෙම, පර්යංකයට වාඩි වෙලා ඉන්නකොට හොඳ ලස්සන හුළඟක් ඇවිල්ල ඇඟේ වැදිල යන්න පුළුවන්. ඒක හරිම මටසිළුටු, හරි සුමට වින්දනයක්. බුදු හාමුදුරුවො අපිට ඒවෙලාවට උගන්වනවා, අසවල් විදිහේ වින්දනයක් නම් වින්දා කියල දැන ගන්න. ඊළඟට අපිට තව මොහොතකින් එන්න පුළුවනි ශරීරය තුල මොකක් හෝ තදබල වේදනාවක්. දුක්ඛ වේදනාවක්. අන්න ඒ වෙලාවෙදිත් අපිට උගන්වනවා අසවල් අසවල් වින්දනයක් මම වින්දා.

ඔන්න ඔය ආකාරයට අර හොඳ වින්දනයට, ඒ කියන්නෙ සැප සහගත වින්දනයට සහ අර දුක් සහගත කියන ඒ වින්දනයට කියන මේ දෙකටම එක විදියට ප්රතිචාර දක්වන්නටයි සතිපට්ඨානය අපිට කියල දෙන්නෙ. ඒ කරන ප්රතිචාර දැක්වීම සාමාන්ය ලෝකයාගේ හරීම පුළුල් පරාසයකයි තියෙන්නේ. සතුටට කැමතියි, දුකට අකමැතියි. නමුත් ධර්මය තුල අපිට උගන්වන ඒ චරිතයෙන්, ධර්මය තුල ගොඩ නංවල නිර්මාණය කරල දෙන ඒ චරිතය තුලින්, උගන්වන්නේ සතුටත් එකයි දුකත් එකයි කියන ඒ දෙකටම මධ්යස්ථ මතධාරීත්වයෙන් මුහුණ දෙන, ඒ දෙකටම එක හා සමාන විදිහේ ප්රතිචාරයක් දක්වන, ජීවිතයකුයි, චරිතයකුයි, හිතකුයි, අපිට හදල දෙන්නෙ.

ඒක හින්දයි පින්වතුනි, ඒ කෙනා තමන්ට දූපතක් වෙන්නෙ. ඒ කෙනාගෙ චිත්ත අභ්යන්තරයෙ තිබිච්ච මූලධර්මය වුනේ, අනිත් කෙනා, බාහිර කෙනා, දූපතක් කරගන්න නම්, සැපතක් කරගන්න නම්, තමන්ගේ ක්ෂේමභූමිය තමන්ගේ වාසනාව සතුට කරගන්න නම්, සංතෝසය දැක්කහම එයා ඒ සංතෝසය හඹා යනව. සංතෝසය තමන්ගෙන් බාහිර තියන දෙයක් කියල ඒක හඹා යනව. දුක දැක්කහම දුක පලවා හරින්න දුකෙන් දුවනව. දුකෙන් හඹා යනව, දුකෙන් පලවා හරිනව,දුකෙන් බැහැර වෙන්න උත්සාහ කරනව. මේ දෙකේදිම මෙයා කරන්නෙ වට වන්දනාවෙ යන එක.

ගමනක් යන එක. ඕකට අපි කියමු සංසාරෙ කියල. සතුට පසුපස්සේ දුවනවා. දුක අපිට පිටිපස්සේ දුවනව. කොහොම නමුත් කරල තියෙන්නෙ දුවන එක විතරයි.

බුද්ධ සාසනයකදි උගන්වනවා, දුවන එක නතර කරන්න. එක තැනකට වෙලා ඉන්න. සතුට සහ දුක කියන දෙකම එක සිතින්, සම සිතින්, මැදහත් සිතින් භාර ගන්න. අන්න එතකොට අපි නිහඬයි. අප සමතුලිතයි. අපේ හිත තැන්පත්. අපිට මේ දේ ඕන හෝ මේ දේ ඕන නෑ කියල කියන ඒ අර ඇදීමට අපේ හිත නැමිල නැහැ. මම කැමති මේ දේටයි මම අකමැති මේ දේටයි කියල කියන තණ්හාවේ ග්රහණයට යට වෙලා නෑ. මේ දේ තිබ්බා හෝ මේ දේ නැතා හෝ ඒ දේ දැනගෙන ඉන්නවා කියන ඒ අදහසට විතරයි අපි ඇවිල්ල ඉන්නෙ.

එහෙම වුනොත් පින්වතුනි, අපි එතන ජීවත් වෙන්නෙත් නැහැ. අර කියාපු දුක කියන අනිත් තැනේ ජීවත් වෙන්නෙත් නැහැ. ඔය අන්ත දෙකෙන් නිදහස් වෙලා අපි වර්තමාන මොහොත තුල විතරක් ජීවත් වෙන්න බලනවා. අපිට තියාගන්න හෝ බෞද්ධයාට තියාගන්න ඉතුරු කරන්න, අර අදින්න, ඉලක්ක ගත කර ගන්න, මොකක්වත්ම දෙයක් නැති වෙන්නෙ අන්න ඒකයි. හරියටම කියනව නම් බෞද්ධයාට ප්රාර්ථනා නැත්තෙ ඒකයි.

බෞද්ධයන්ට තියෙන්න ඕන ප්රාර්ථනාව මං හිතන්නේ, ප්රාර්ථනාවක් නැතුව ඉන්න එක තමයි. මොකද ප්රාර්ථනාව කියල කියන්නේ, බලාපොරොත්තුව කියල කියන්නේ, හැම වෙලාවකම අපේ හිසට බරක් ගෙනැල්ල දෙන දෙයක්. ඉතින් ඒ සරලත්වයට යන, ඒ සැහැල්ලුවට යන මාර්ගයයි බුදු හාමුදුරුවො අපිට මේ කියල දෙන්නේ භාවනාව ඔස්සේ, සීලය ඔස්සේ, ධර්ම දේශනා ඔස්සේ, වත් පිළිවෙත් ආදී ඒ දේවල් ඔස්සේ.

ඉතින් අද වගේ දවසක අපි උත්සාහ කරන්නේ, ඔය කියන බුදුරජාණන් වහන්ස්ගේ ඒ සුවිශේෂී වූ මාර්ගය අපේ ජීවිතේට කුඩාවට හරි, මොහොතකින් මොහොත හරි, චුට්ට චුට්ට හරි පමුණුවා ගන්නටයි පුරුදු කරන්නටයි. ඒ අනුව සැරිසරන්නටයි, ඒ අනුව ජීවත් වෙන්නටයි. එහෙම බලනකොට පින්වතුනි, අපි ඊට කලියෙන් හොඳයි කියාපු දෙයත්, ඊට කලින් නරකයි කියාපු දෙයත්, දැන ගත්ත එක හොඳයි ඒවට දක්වපු ප්රතිචාරය තේරුම් අරගෙන, ප්රතිචාර නොදක්වා ඉන්න හිත හදා ගන්නව නම්, අන්න එතනයි දක්ෂතාවය. අන්න එතනයි සැනසිල්ල තියෙන්නෙ. ක්ෂේමභූමිය තියෙන්නෙ.

නමුත් අපිට ඕක කරන්න ටිකක් අමාරුයි. අපේ හිත තාම පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ සතුටට දුවන්න නම්, දුකෙන් දුවන්න නම්, ස්වාභාවික විදියට සතුට එනකොට අපි ඒ සතුටට දුවනවා කියන එකමයි සිද්ධ

වෙන්නෙ. අපි කොච්චර ප්රාර්ථනා කලත් අන්න ඒකයි ප්රාර්ථනාවෙ ඵලක් නැත්තෙ. අපි කොච්චර බලාපොරොත්තු වුනත්, ප්රාර්ථනා කලත්, දුකෙන් පලා යන්නෙ නැහැ කියලා, හිත ඇතුලෙ ක්රියාත්මක වෙන සිද්ධාන්තය තුල තියෙන්නේ, ඔබ දුකක් දැක්කොත් පලා යා යුතුයි කියන අදහස නම්, ඒ කියන මූලධර්මය නම්, ඔය ඇත්තන්ගෙ හෝ මගේ හෝ ලෝකෙ කාගෙ හරි හිතේ තියෙන්නේ දුකට මුහුණ දෙනකොට ඒ දුකෙන් පලා යනවා කියන එක හැරෙන්න වෙන දෙයක් සිද්ධ වෙන්නෙ නැහැ. මොකද ඒක තමයි හිතේ තියන ශක්තිය. ඒ විදියටයි හිත පුරුදු කරල තියෙන්නෙ.

නමුත් දැන් අපිට අවස්ථාවක් තියනවා ඒ දුක දිහා බලන්න. ඒ සතුට දිහා බලන්න. දුක දිහා බලාගෙන ඒ දුකත් එක්ක හාදු වෙලා, හාමු වෙලා, යා වෙලා, කැමති වෙලා, සාමයෙන් ඉන්න. ඒ මොහොත තුල තියෙන්නෙ ඒ දේ නම්, හොඳ හෝ නරක කියන එක අපි අළුතෙන් දාන වචනයක් පින්වතුනි. හිත පැත්තෙන් ගත්තහම හිතට ඇත්තටම වචන නැහැ. අපි තමයි හිතට මේ ආරෝපණය ගැන කියල දෙන්නෙ. මේක හොඳ එකක්, මේක නරක එකක්.

ඒක හරියට අර කාබන් කූරක් තියන එකට පැන්සල කියනවා, තව මොනව හරි වතුර වගේ තියන එකට පෑනක් කියල කියනවා. ආන් ඒ වගේ දෙයක්. නමුත් ඔය දෙකේ නම් දෙක මාරු වෙලා අපේ හිතට කියල දුන්න නම් එහෙම, අපි අද වෙනකොට පෑනට පැන්සල කියයි පැන්සලට පෑන කියයි. මේක ඒ තරම්ම සරලයි.

අපි ගන්නා වූ වින්දනයන් වලට මේ දේ හොඳයි මේ දේ නරකයි කියලමයි කියල දෙන්නෙ. ඒ විදියට හඳුනාගන්න එක කාරි නෑ, නමුත් හඳුනාගෙන විතරක් ඒක එතනින් බැහැර කරන්න පුළුවන් නම් තමයි ක්රමය වෙන්නෙ, ඒ ඔස්සේ හඹාගෙන යන්නෙ නැතුව. ඒ ඔස්සේ හඹාගෙන යන්නෙ නැති වුනාම. ඒ දේ දිහා බලන්නෙ නැති වුනහම. සැපයක නම්, සැප වේදනාවක නම්, සැප සහගත කාරණාවක නම්, අපි ඒ දේ දිහා බලාගෙන ඉන්නකොටයි දකින්න ගන්නෙ ඒ දේ තුල තියන කතාව මොකද්ද කියල.

ඔය එක්තරා චීන රුවන් වැකියක තියනවා,

"ඔබ නිහඬ වන්න. එතකොට ඔබට තේරේවි ඔබ කොපමණ කතා කරල තියනවද කියල."

අන්න ඒ වගේ, අපි අර දුක ඔස්සේ යන එක හෝ සැප ඔස්සේ යන එක, සැප හොයාගෙන යන එක හෝ දුකෙන් පලා යන එක නතර කලාට පස්සේ, අපි බලන්න ගන්නවා, දකින්න පටන් ගන්නවා, මෙච්චර කාලයක් මම එපා කිවුවෙ මොකටද මේ? මෙච්චර කාලයක් මං ඕන කිවුවෙ මොකටද මේ? කියල අපිම ඉගෙන ගන්නව. මෙන්න මේකටයි කියන්නෙ යථාර්තය අවබෝධ කරනව කියල.

අපි යථාර්තය ඊට කලින් අවබෝධ කරපු අය නෙවෙයි. යථාර්තය මෙන්න මේකයි කියල හිතාගෙන, හිතින් හදාගෙන, හිතින් මවාගෙන, ඒ ඔස්සේ දුවාපු අය. බුදු හාමුදුරුවො ඒකයි සංස්කාර වලට කියන්නෙ 'කෙහෙල් කඳක්' කියල. හරයක් නෑ. ඒ වගේ වූ සංඥාවක්, ඒ වගේ වූ හඳුනා ගැනීමක් ඇති වුනාම, අපි කරන්නෙ දුවන එක. සතුට මේකයි කියල තේරිච්ච ගමන් දුවනව. දුක කියන්නෙ මේකයි කියල දැනිච්ච ගමන් ඒකෙන් දුවනව.

සංඥාවට දෙන සමාන නම තමයි, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උපමාව තමයි 'මිරිඟුව.' ඔය ඇත්තො දන්නවනෙ මිරිඟුව කියන්නෙ මොකද්ද කියල. ගොඩාක් අව්ව තියන වෙලාවට ඈතක් බලනකොට වතුර වගේ පේනව. නමුත් වතුරක් නෑ. දුවන්න දුවන්න ඒක ඈතට යනව. ආන් ඒ වගේම තමයි අපි මේ ධර්මයට පැමිණෙන්නෙ නැති තාක් කල් කාලයක්, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා ඒ ක්රමයට අපි නොපැමිණෙන තාක් කල්, අපි දන්නෙ නෑ සැබෑ සතුට මොකද්ද? කියල. අපි දන්නෙ නෑ ඇත්තටම දුකෙන් නිදහස් වීම මොකද්ද? කියල.

සතුට මෙන්න මේකයි කියල අපි සතුට ඔස්සේ දුවාගෙන ගියාට අපිට ඒ සතුට හම්බ වුනේ නැහැ, ඒක මිරිඟුවක්. දුකෙන් පලා යන්නෙ මෙහෙමයි කියල කොච්චර දිවුවත් ඒක හරි ගියෙත් නෑ. දුකෙන් එහෙම නිදහස් වෙන්න බැහැ. ඒක හරියට යකාට බයේ දුවනව වගේ වැඩක්. යකා ඉන්නෙ අපේ හිතේ නම්, අපි දුවන්නෙත් හිතත් එක්ක නම්, දුවල ආපස්සට බලනකොට කොහොමත් යකා අපි ගාවම තමයි. මොකද යකා ඉන්නෙ අපේ හිතේනෙ. ඇත්ත යකෙක් නැති වුනාට.

සැබෑ සතුට තියෙන්නෙ පින්වතුනි, සැබෑ සැනසීම තියෙන්නෙ දුවන එක නතර කලාට පස්සෙයි. තමන් තුල තියන මේ නිවීම, තමන් තුල තියන මේ සැනසීම උපුටා ගන්නටයි බුදු හාමුදුරුවො අපිට උගන්වන්නෙ. තමන් තුල තියන ඒ නිවී සැනසීමට වෙලා මොහොතක් ජීවත් වෙන්නටයි අපි භාවනාව පුරුදු කරන්නෙ. ඒ තියන දේ එතකොට හොඳ හෝ වේවා, නරක හෝ වේවා, ඒක කාරි නෑ. ඒ තියන දේ මොකද්ද? ඒ තියන දේත් එක්ක මොහොතක් ඉන්න එකයි අපිට කරන්න තියන සහ අපිට කරන්න දෙන එකම ක් රියාව වෙන්නෙ.

මේක ඒ තරම්ම සරලයි.

නමුත් ඕකට අපි එකතු කරොත් එහෙම අපේ උවමනා එපාකම් කියන ඒවා, අර මූලධර්මය, අර වැඩපිළිවෙල සම්පූර්ණයෙන්ම විනාස වෙලා යනව.

ඉතින් අද වගේ දවසක අපි පුරුදු කරන්නේ, මේ දුවන හිත දුවන්නෙ කොහොමද? ඇයි දුවන්නෙ? කියල හඳුනා ගන්නටයි. ඒ දේ හඳුනා ගැනීම

තුලින්මයි ඒ හිත දුවන එක, සංසාරගතව තියෙන දුකෙන් නිදහස් වෙන්න අපිට පුළුවන්කම හම්බ වෙන්නෙ. අපි එතනත් නැති මෙතනත් නැති තැනකට හිත පත් කරගන්න පුළුවන්කමක් තිබ්බොත් එහෙම, අන්න ඒක තැනක් නොවුනාට එතන නිවනක් තියේවි.

ඉතින් එවන් වූ සැනසීමක් ඇති කරගන්න ඒ වැඩපිළිවෙලයි අද දවසේදී ඔය ඇත්තෝ පුරුදු කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ. මං විශ්වාස කරනවා, මේ තියන වටපිටාව ඒ දේට ඕනෑ තරම් නිදහස තියනවා. සක්මන් කරන්න ඕන. ගලක් පෑගෙනව නම් ඒකත් එක්ක විඳින්න බලන්න. ගලක් පෑගෙනකොට ඒක තුල තියන සෞම්යත්වය, ඒක තුල තියන සෞන්දර්යය විඳින්න බලන්න. ඒකත් එක්ක යා වෙලා, ඒකත් එක්ක සජීවී වෙලා, ජීවත් වෙන්න.

පර්යංකයේ වාඩි වෙලා භාවනා කරනකොට නින්ද යාගෙන එන්න පුළුවන්. බලන්න කොහෙටද පළවෙනියෙන්ම නින්ද යන්නෙ කියල. කාරි නෑ නින්ද ගියාට. ඒ නින්ද යෑමත් එක්ක ඒක තමන්ට දැනෙනකොට, තමන්ගෙ හිතට දැනෙනකොට, හිතෙන් තියන ප්රතික්රියාව මොකද්ද? කියල බලන්න. හිත මොකද්ද බුර බුරා කියන්නෙ? කියල බලන්න. ඒකට කැමතියිද? ඒකට අකමැතියිද? බනිනවද? මොකද්ද කරන්නෙ? කියල බලන්න. අන්න ඒ තමයි සැබෑ අපි.

මේක තුල දැනෙන දේ මොකක් හෝ වේවා ඒක කාරි නෑ. ඒ දැනෙන ඕනෑම දේකට දක්වන ප්රතිචාරයෙන් තමයි අපේ සැබෑ චරිතය ඉස්මතු වෙන්නෙ. එළියට එන්නෙ. ඒකයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ කවුරුහරි කෙනෙක් මාර්ගඵලලාභී කියල කියනව නම්, ප්රශ්නයක් වෙනකං ඉන්න කියල. ප්රශ්නයක් වුනහම ඒ දේට එයා මුහුණ දෙන විදිහ අනුව තමයි කියවෙන්නෙ කියල කියනවා, මෙයා කොහොමද ධර්මය පුරුදු කරල තියෙන්නෙ? කියල.

ඉතින් ධර්මය කියල කියන්නෙ පින්වතුනි, අපි දිහාම බලන්න තියන කැඩපතක්. අපිවම පේන කැඩපතක්. අපි ඒක ඉස්සරහ හැම වෙලාවෙම හිටගෙන ඉන්නවා. ගොඩාක්ම අඩු වෙලාවකදි තමයි අපි අපේම මූණ දිහා අපි අපේම ජීවිතේ දිහා බලන්නෙ.

ඉතින් තමන් දිහා බලන්න අද දවස ඔය ඇත්තො පාවිච්චි කරන්න ඕන. මේ වටපිටාවෙන් ප්රයෝජනය ගන්න ඕන. නොදන්න දෙයක් තියනව නම් අහන්න ඕන. හවස් වෙලාවෙ අපි ධර්ම සාකච්ඡාවක් කරමු. කමටහන් සුද්ධ කරගනිමු. එහෙම කටයුතු කරල දවස සමාප්ත කරමු. එහෙම නම් සියළු යහපත සැලසෙන්න ඕන.

තෙරුවන් සරණයි!